

Kirjat ja raportit

HOLLI, Anne Maria & WARTIOVAARA, Katarina

Kortti puhuu : selvityksiä Tupolev-keskustelusta lehdistössä. — Helsinki : Sosiaali- ja terveysministeriö, 1991. 161 s. — (Sosiaali- ja terveysministeriö, Tasa-arvojulkaisuja, Sarja A: Tutkimuksia, 1/1991). ISBN 951-47-4526-4. — Sisältää: M-K. Tuominen: Niin mies katsoo naista, A.M. Holli: Tapahtumien kulku, Suhtautuminen Tupolev-juttuun lehdistössä, K. Wartiovaara: Uutinenko neutraali? : lingvistinen analyysi Tupolev-uutisten ideologisista rakenteista, A.M. Holli: Herroja, sovinnesteja ja syöjättäriä : analyysi Tupolev-ilmiötä jäsentäneistä myyteistä mielipidekirjoituksissa.

INTERNATIONAL security and humanitarian cooperation in the reunited Europe : report of the third Leipzig-Tampere seminar on confidence-building in the non-military field, Leipzig 1990 / Eds. Wolfgang Kleinwächter & Kaarle Nordenstreng. — Tampere : Tampereen yliopisto, 1991. 136 s. — (University of Tampere, Department of Journalism and Mass Communication, Publications, Series B : Reports, 32/1991). ISBN 951-44-2945-1. — The report includes the papers presented at the third Leipzig-Tampere seminar by Wolfgang Kleinwächter, George Wedell, Knut Ipsen, James Calleja, Sandra Braman, Willem Noomen, Falko Raaz, Stanislaw Kaj & Bogdan Koszel, Jaroslav Liska, Emil Konstantinov, Hans-Joachim Heintze, Angela Kolb, Karin Meier, Brook Hailu and Pertti Hemánus.

JOUKKOVIESTINTÄTILASTO 1991 / Toim. Tuomo Sauri. — Helsinki : Tilastokeskus, 1991. 156 s. — (Tilastokeskus, Kulttuuri ja viestintä, 1991:2).

JUUSELA, Pauli

Journalistic codes of ethics in the CSCE countries : an examination. — Tampere : Tampereen yliopisto, 1991. 94 s. — (University of Tampere, Department of journalism and mass communication, Series B, 31/1991). ISBN 951-44-2932-X

JYRKILÄINEN, Jyrki & LUOSTARINEN, Heikki & NIEMINEN, Hannu

Opasta, kärsi ja unhoita : avuksi tutkielman laatijoille. — Tampere : Tampereen yliopisto, 1991. 120 s. ISBN 951-44-2963-X

KASARI, Heikki

Television viewing in Finland 1990-91. — Helsinki : Yleisradio, 1991. 16 s. — (Yleisradio, Tutkimus- ja kehitysosasto, Tutkimusraportti 12/1991). ISBN 951-43-0554-X.

KOSONEN, Ismo & ÅKERMARCK, Mikael

Kabel-tv verksamheten i Finland 1990. — Helsinki : Lii-

kenneministeriö, 1991. 14 s. + liitt. — (Liikenneministeriö, Julkaisuja, 26/91).

KUOLINILMOITUKSET surutyön kuvastajana / Toim. Olli Ihalainen & Panu Hakola. — Helsinki : Psykiatrian tutkimussäätiö, 1991. 97 s. — (Psychiatria Fennican julkaisusarja, no 93). ISBN 951-9239-66-9.

LUOSTARINEN, Heikki & VÄLIVERRONEN, Esa
Tekstinsyöjät : yhteiskuntatieteellisen kirjallisuuden lukutaidosta. — Tampere : Vastapaino, 1991. 251 s. ISBN 951-9066-43-8

MASTERMAN, Len

Medioita oppimassa : mediakasvatuksen perusteet / suom. toimitus Jukka Sihvonen, suom. Tuomas Nevanlinna, liitt. Keijo Aalto ja Marja Pallassalo. — 2.uud.p. — Helsinki : Kansan Sivistystyön Liitto, 1991. 269 s. ISBN 951-9455-23-X

PERSIANLAHDEN sota ja journalismi / toim. Heikki Luostarinen & Hannu Nieminen. — Tampere : Tampereen yliopisto, 1991. 82 s. — (Tampereen yliopisto, Tiedotusopin laitos, Julkaisuja C, Keskusteluja ja katsauksia, 15). ISBN 951-44-2953-2. — Sisältää: A.Meriläinen: Kun kaikki alkoi, H.Nieminen: Persianlahden sotako simulaa-tiota?, P.Hemánus: Panisimmeko vihdoinkin totuuden viralta?, H.Luostarinen: Tätäkö on uusi kansainvälinen tiedotusjärjestys?, J.Rantanen: Meidän kaikkien sota, I.Timonen: Toimittajat pysyivät ruodussa, P.Tamminen: Lehtikuvat "vapautuksen" viestinviejinä, M.Helminen: Rauhaliikekin epäonnistui, H.Luostarinen: Amerikan ääniä, S.Puhakka: Korteissa näkyi lyhyt sota.

RANTANEN, Esa

Arvostelijat ja apurajat. — Helsinki : Taiteen keskustoimikunta, 1991. 60 s. — (Tilastotietoa taiteesta, nro 4). ISBN 951-47-4054-8.

REUNANEN, Esa

Merkitysympäristö ja uutisgenren säännöt. — Tampere : Tampereen yliopisto, 1991. 93 s. — (Tampereen yliopisto, Tiedotusopin laitos, Julkaisuja A : Tutkimuksia, 76). ISBN 951-44-2959-1.

SILLANDER, Kenneth

Finland och den närmaste omvärlden : en explorativ tidningsanalys. — Helsingfors : Svenska social- och kommunalhögskolan, 1991. 24 s. — (Språkgrupp och mobilitet, no 15). ISBN 951-9018-77-8.

SUOMALAISTEN puolueohjelmien retoriikasta / Toim. Jukka Kanerva. — Jyväskylä : Jyväskylän yliopisto, 1991. 63 s. — (Jyväskylän yliopisto, Valtio-opin laitos, Julkaisuja, 63). ISBN 951-680-564-7. — Sisältää: K. Palonen: Näköispatsaista käsiteltäytyeseen puolueohjelmassa, K. Pekonen: Puolueohjelmien tutkimuksen muuttuminen, A. Holli: Nainen "ongelmana" puolueohjelmassa, P. Jaatinen:

Poliittisten puolueiden "vihertyminen", J. Kanerva: Anonyymi, komitea ja ihminen poliittisen ohjelman kirjoittajina.

TOIVONEN, Klaus

Persianlahden sota, joukkotiedotus ja peruskoululaisten ahdistuneisuus. — Rovaniemi : Lapin yliopisto, 1991. 108 s. + kuv. — (Lapin yliopiston kasvatustieteellisiä julkaisuja, B : tutkimusraportteja ja selvityksiä, 17). ISBN 951-634-248-5.

UT : tutkimusretkiä Uunolandiaan / Toim. Jukka Sihvonen. — Helsinki : Kirjastopalvelu, 1991. 127 s. ISBN 951-692-279-1. — Sisältää: J. Sihvonen: Uunolandia, A. Honka-Hallila: Välttääkö Uuno taiteen ansat?, V. Hietala: Uuno Turhapuron pysyvä aviokriisi, H. Kangasniemi: Naiseuden merkit ja mieheyden maskit, M. Lahti: Vesa-Matti Loiri tähtenä ja Uuno tähtenä, K. Laine: "Ei kansa toki tyhmää ole, se on vain oppimaton" sekä K. Laine: Filmografia.

ZILLIACUS, Ville

Yleisradiomme sotavuosina 1939-1944. — Helsinki : Yleisradio/Tiedotus, 1991. 109 s. ISBN 951-43-0515-9.

Artikkelit

AALTONEN, Iiris

AA:laisten naisten ja miesten kirjoitusten vertailu. — Alkoholipolitiikka 56(1991)3, ss. 88-97.

AARVA, Pauliina

Terveysvalituksen kritiikki 1980-luvulla. — Alkoholipolitiikka 56(1991)3, ss. 199-210.

EERIKÄINEN, Hannu

Mediateknologia ja audiovisuaalisen kulttuurin muutos : Hannu Eerikäinen keskustelee Siegfried Zielinskin kanssa. — Lähikuva (1991)1, ss. 34-44.

ESKOLA, Katarina

Naiset ja intellektuaalinen tiedotusjulkisuus. — Teoksessa: Näennäinen demokratia / Toim. Eero Taivalsaari. — Helsinki : Art House, 1991. ISBN 951-884-067-9, ss. 30-55.

HAAVIO-MANNILA, Elina & TOLONEN, Tarja & TUOMINEN, Kristiina

Toimittajien työn laatu, sosiaaliset suhteet ja hyvinvointi.

— Teoksessa: Työn laatu, sosiaaliset suhteet ja hyvinvointi / Toim. Elina Haavio-Mannila. — Helsinki : Helsingin yliopisto, 1990. — (Helsingin yliopisto, Sosiologian laitoksen, Työselostuksia, 53). ISBN 951-45-5578-3, ss. 249-269.

HOIKKALA, Tommi

Nuoret tiedotusjulkisuudessa : yksitoista tapausta. — Teoksessa: Nuoret ja muutos / Toim. Jaana Lähteenmaa ja Lasse Siurala. — Helsinki : Tilastokeskus, 1991. — (Tilastokeskus, Tutkimuksia, 177) ISBN 951-47-4309-1, ss. 185-193.

JAKOBSON, Linda

Kiinan lehdistö ja kevään 1989 mullistus. — Kanava (1991)5, ss. 294-299.

KUUSI, Osmo

Kotitalouksien tietoverkkoyhteydet 1996 ja 2010 : uusintatutkimus tietopalvelujen kehittymisestä. — Teoksessa: Viestinnän sovellutuksia vuosituhannen vaihteen Suomessa / Osmo Kuusi. — Helsinki : Valtion taloudellinen tutkimuskeskus, 1991. (VATT-keskustelualoitteita, 7). ISBN 951-561-001-X, ss. 2-33.

LUOSTARINEN, Heikki

Persianlahden sodan tiedotus ja moraalipolitiikan innovaatiot. — Rauhantutkimus (1991)2, ss. 88-103.

MYLLYNTAUS, Timo

Luku- ja kirjoitustaito teollistuvassa Suomessa : tilastoharhaako? — Historiallinen aikakauskirja (1991)2, ss. 116-121.

NEUVO, Yrjö

Tieto on parempi siirtää sähköisesti kuin paperilla tai aivoissa. — Teoksessa: Tiede muutosten maailmassa / Toim. Touko Perko. — Jyväskylä : Atena, 1990. ISBN 951-9362-31-2, ss. 213-219.

PAASILINNA, Reino

Glasnost puntarissa : neuvostoliittolaisen journalistiraadin arvioita julkisuuspolitiikasta. — Neuvostoliittoinstituutti, Tiedonantoja ja katsauksia, 8.10.1991.

SALLINEN-KUPARINEN, Aino

Viestintätutkimuksessa kuvastuu elämän kirjo. — Teoksessa: Tiede muutosten maailmassa / Toim. Touko Perko. — Jyväskylä : Atena, 1990. ISBN 951-9362-31-2, ss. 57-62.

SALOKANNEL, Marjut

Tekijänoikeuslainsäädännön tämän hetkisestä tilasta : kertomus siitä, kuinka IBM:stä tuli luova tekijä ja valokuvajat pysyivät teknikkoina. — Oikeus (1991)2, ss. 149-159.

SUHONEN, Pertti

Suomalaiset ja "aavikkomyrsky". — Rauhantutkimus (1991)2, ss. 104-115.

SZILÁGYI, Akos

Stalinin ajan elokuva / Suom. Jaana Nykänen. — Filmihullu (1991)2, ss. 24-32.

TAIVALSAARI, Eero

Ajastaan eksynyt tiedonvälitys. — Teoksessa: Näennäinen demokratia / Toim. Eero Taivalsaari. — Helsinki : Art House, 1991. ISBN 951-884-067-9, ss. 145-159.

VARTANOVA, E.L.

Finskaja pecat': cio za rascvetom? (Finnish press : the backround of prosperity?). — Vestnik Moskovskogo universiteta : zurnalistika (1991)3, ss. 48-60.

ZIELINSKI, Siegfried

Audiovisiot — elokuva ja televisio historian välinäytöksinä eli elokuvan ja television rajallisesta merkityksestä filmilliselle diskurssille / Suom. Kimmo Laine. — Lähikuva (1991)1, ss. 45-52.

Opinnäytteitä 1991

**HELSINGIN YLIOPISTON
VIESTINNÄN LAITOS**

CASTREN, Laura. Ammattilehtien lukeminen.

HEIKELÄ-VÄLIMÄKI, Arja. Kaapelitelevision paikallisen ohjelmatarjontaa Suomessa.

HEINO, Mikko. Mitä meistä opetetaan? : Suomen kuvasta englantilaisissa ja saksalaisissa oppikirjoissa.

ISOTALO, Katri. Säästöpankin asiakaslehden tehtävien ja sisällön muutokset.

KARLSSON, Christina. Vuoden 1974 vallankumouksen vaikutukset Portugalin joukkoviestintään.

LAINÉ, Riitta. Arvot organisaatiokulttuurin tasona ja viestintä arvojen välittämismekanismina.

LEHTONEN, Markus. Länsiväylän lukemistutkimus.

LEMENEN, Matti. Lehtien ominaisroolin eli viestinroolin tutkimusväline ja Vantaa-Vanda -tiedotuslehden tapaus-tutkimus.

LINDHOLM, Tomi. Tutkimus neljän aikakauslehden tarkkuudesta.

MALMIVAARA, Hanna. Yritysmainonta ja sen visuaalisten elementtien kehittyminen.

NYMAN, Lars-Erik. Kotivideojärjestelmä Suomessa, sen

rakenne, kehitys ja merkitys joukkoviestintävälineenä.

SAXÉN, Timo. Perhe televisiossa : tutkimus suomalaisista perhesarjoista.

SEPPÄLÄ, Sari. Organisaation viestintäilmastotutkimus : tapauskohteena Telenokia.

SORJONEN, Satu. Puoluelehtien uutisointi : puoluelehtien toimituspolitiikan heijastuminen uutisiin "Väyryskohussa" syksyllä 1989.

TUOMINEN, Tero. Uutiskuvan siirron uudet tekniikat.

VAINIO, Inka. Facial expressions and emotions.

LISENSIAATTITUTKIELMAT

ARSTILA-PAASILINNA, Anja. Aikuistuvan nuoren tietomaailma : viestintäpedagogian dilemma (1. osa).

MONTONEN, Marjatta. Alkoholit televisiodraamassa : vertaileva tutkimus.

ZILLIACUS-TIKKANEN, Henrika. Kvinnliga journalisters strategier : en intervju-undersökning om attityder hos kvinnliga nyhetsjournalister inom Rundradion.

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTON VIESTINTÄTIEEIDEN LAITOS/JOURNALISTIILIKKA

KIISKINEN, Eija. Objektiviisuuden ongelma sanomalehti-uutisissa : tapaus Riitta Kauppinen.

LÖYTÖMÄKI, Jukka. Poliittiset uutiset lehden taustan ilmentäjänä : viiden valtakunnallisen sanomalehden pää-uutisvivut maaliskuussa ja elokuussa 1987.

MÄÄTTÄLÄ, Pirkko. Kaustisen kansanmusiikkijuhlat lehdistössä.

TAMPEREEN YLIOPISTON TIEDOTUSOPIN LAITOS

AROLAINEN, Teuvo. Sanoma Oy:n toimittajakoulu : "Okkosen Opisto" suomalaisten toimittajien kouluttajana.

ELORANTA, Jari. Varustautumisen ja joukkotiedotuksen suhde Suomessa : asevarustelu ja kommunikaatio modernissa rauhanajan valtiossa.

KARTTUNEN, Kirsi-Marja. Toimittaja ja lehden virallinen ja epävirallinen linja : tutkimus lehden linjan ja kirjoittamattomien sääntöjen vaikutuksesta toimittajan työhön ja vapauteen.

KETTUNEN-MILEV, Kirsi. Viro suomalaisten maailmankuvassa : laadullinen haastattelututkimus.

KOIVULA, Liisa. Julkisuus ja journalisti : professionalismi ja julkisuuteen pyrkivän vastastrategiat.

KULMANEN, Juha. Yleisradiolainsäädäntöhankkeet : miten yleisradiotoiminnan sääntelyä on Suomessa haluttu toteuttaa komiteanmietintöjen ja erityisesti vuoden 1988 yleisradiolainsäädännön uudistamisesta annettujen lau-

suntojen valossa?

LAAKSO, Merja. Islam sanomalehdissä : Salman Rushdien tapauksen käsittely Helsingin Sanomissa, The Timesissa ja The Sunday Timesissa.

OKSALA, Ari & OKSALA, Sari. Paikallislehtijulkisuus sosiaalisena ryhmämuodostajana : Anjalankosken Sanomien paikallisuuden tarkastelua.

SAUKKO, Paula. Vastadiskurssin mahdollisuus : kolmen costaricalaisen viestintävälineen analyysi.

SAVELA, Juha. Urheilutoimittaja ja huippu-urheilun järjestelmä : lajiniilon pitkä tie analyytikoksi.

SILVENNOINEN, Anne: Whose development? : freedom and control of the Tanzanian daily news.

SINISALO, Ann-Mari. Sukupuoli-ideologia uutisissa : taustatutkimus Oy Yleisradio Ab:n Kymenlaakson uutisista ja naisista.

TURJA, Tuomo. Mediakasvatuksen myytit ja myyttinen mediasuhde : mediaviestinnän ja viestintäkasvatuksen tiedenvälisestä arviointia.

LISENSIAATTITUTKIELMA

PÄNKÄLÄINEN, Seppo. Urheilujournalismin synty ja kehitys suomalaisessa päivälehdistössä ennen vuotta 1945 : kuningas jalkapallon julkisuustarina.

tiedoksi

Av- viestintäkulttuurin tutkijakoulutus hakee uusia muotoja

Opetusministeriö myönsi kuluvalle vuodelle 100 000 markan määrärahan "audiovisuaalisen viestintäkulttuurin tutkijakoulutusohjelman suunnitteluun ja käynnistämiseen". Hanketta koordinoiva Tampereen yliopiston tiedotusopin laitos kokosi kesällä projektille johtoryhmän, johon kuullavat Tampereelta *Kaarle Nordenstreng*, *Taisto Hujanen* ja *Tarmo Malmberg*, Turusta elokuva- ja televisiotieteestä *Jukka Sihvonen*, Jyväskylän Nykykulttuurin tutkimusyksiköstä *Katarina Eskola* sekä Helsingistä Yleisradion kehitys- ja tutkimusyksiköstä *Ismo Silvo* ja *Tom Moring* (Social- och Kommunalhögskolan vid Helsingfors Universitet). Johtoryhmän projektisihteeriksi palkattiin lokakuun puoliväliin asti *Tiina Rautkorpi* Tampereelta ja loppuvuodeksi *Martti Lahti* Turusta.

Hankkeesta vastaavat ovat tähän mennessä mm. keränneet perustietoja av- viestintäkulttuurin jatko-opiskelijoista (keitä he ovat, missä he opiskelevat, mitä tutkimusta he tekevät,...). Mukaan on otettu myös joitakin pro gradu -vaiheessa olevia opiskelijoita, jotka käytännössä osallistuvat jatkokoulutusseminaareihin. Tiedoista on koottu postituslista, johon lokakuun loppuun mennessä on kerätty noin sata nimeä. Näistä seitsemänkymmentä on palauttanut heille lähetetyn kyselylomakkeen, jonka perusteella ollaan parhaillaan kirjoittamassa av- viestintäkulttuurin jatko-opiskelijoiden perushakemistoa.

Kentän peruskartoituksen ohella suunnittelu- ja käynnistysvaiheen toisena keskeisenä tavoitteena oli jatko-opiskelijoiden kerääminen yhteiseen tutkijakoulutusfoorumiin. Yleisradion tiloissa Pasilassa perjantaina 18.10.1991 järjestetty "Av- viestintäkulttuurin tutkijakoulutusfoorumi" houkuttelikin paikalle nelisenkymmentä av- viestinnän jatko-opiskelijaa, mikä jo sinänsä kertonee

suunniteltujen jatko-opintojen ja ohjauksen tarpeesta.

Foorumin aamupäivän vei av-viestinnän jatkokoulutusta antavien laitosten esittely. Tähän informatiiviseen osuuteen kuului lisäksi viikaisu tuleviin seminaareihin sekä Århusin yliopistossa vaikuttavan *Jörgen Bangin* katsaus yhteispuhjoismaiseen jatkokoulutusohjelmaan PROFF. PROFFhan on kaikille pohjoismaisille media- ja viestintätutkimusta opettaville yliopistojen laitoksille avoin yhteistyöverkosto, johon on tähän mennessä liittynyt kolmisenkymmentä laitosta kuudestatoista pohjoismaisesta yliopistosta. Sen tarkoituksena on luoda eräänlaiset pohjoismaiset tutkijakoulutuksen sisämarkkinat. Verkosto tarjoaa media- ja viestintätutkimuksen jatko-opiskelijoille mahdollisuuden hakea ohjaajansa ja työympäristönsä pohjoismaisesta piiristä. Seuraava PROFFin piirissä järjestettävä jatkokoulutusseminaari keskittyy tv-reseptioon. Se pyörittää käyntiin vuoden 1992 alussa yhteispuhjoismaisena seminaarina, jonka jälkeen kurssin osallistujat kokoontuvat säännöllisin välein sähköpostin välityksellä. (Suomessa projektin yhteyshenkilöinä ovat Taisto Hujanen, Tampereen yliopiston tiedotusopin laitos ja Tom Moring, Social- och Kommunalhögskolan vid Helsingfors Universitet.)

Foorumin keskeisin tavoite oli kuitenkin suunnitella kotimaisen av-viestintäkulttuurin jatko-opintojen organisoitua sekä pohtia mahdollisuuksia yksilöllisen ohjauksen mielekkääseen järjestämiseen. Alkuperäisen suunnitelman mukaan varsinainen suunnittelutyö olisi tehty neljässä tai viidessä tutkimusaiheen mukaan kootussa ryhmässä. Aikomus kariutui kuitenkin osallistujien tutkimusaiheiden ja metodien moninaisuuteen sekä etukäteen jatko-opiskelijoilta saatujen tietojen paikoittaiseen vaillinaisuuteen.

Ryhmiiin jakaantuminen korvattiinkin lopulta ehkä mielekkäämmällä yleiskeskustelulla, joka tuotti muutamia konkreettisia ehdotuksia ja suunnitelmia. Seuraavassa jatko-opiskelijoille lähetettävässä postituksessa pyydetään kaikilta liuskan mittaista oman tutkimusaiheen selvitystä, joka sisältäisi tutkielman lyhyen abstraktin sekä mahdolliset ohjausta koskevat toiveet (miltä alata, ketä,...). Näiden tietojen perusteella on tarkoitus sekä organisoida jatko-opiskelijoita pienempiin ryhmiin että luoda pohjaa ohjauksuhteille.

Tätä kevyempää ratkaisua täydentää Turun kaupparkeakoulusta lainattu ehdotus, jonka olisi myös tarkoitus helpottaa jatko-opiskelijoiden ja heidän tutkimuksensa alaa tuntevien ohjaajien kohtaamista. Kaupparkeakoulun jatko-opinto-ohjelman mallin mukaisesti pyydetään halukkailta jatko-opiskelijoilta 10-20 liuskan mittainen omaa tutkimusta käsittelevä teksti. Tämä voisi sisältää esimerkiksi koko tutkimusaiheen esittelyn dispositioineen ja yhden pidemmän osuuden itse tutkielman käsikirjoituk-

sesta. Yhdessä nämä antaisivat selkeän kuvan tutkimuksen kysymyksenasettelusta ja käytetyistä metodeista. Tästä olisi hyötyä paitsi jatko-opiskelijalle itselleen ja mahdolliselle ohjaajalle myös muille alan tutkijoille, sillä tieto muiden tutkimusintresseistä helpottaisi varmasti samoista kysymyksistä kiinnostuneiden yhteistyötä ja ajatustenvaihtoa.

Saatujen tekstien perusteella järjestetään tammikuussa 1992 Tiedotustutkimuksen päivien yhteyteen tapaaminen, jossa on mukana sekä jatko-opiskelijoita että heidän ohjauksestaan kiinnostuneita vanhempia tutkijoita. Tilaisuus koostuisi yhteisistunnosta ja pienemmistä tutkimusalan mukaan — etukäteen — jakaantuneista työryhmistä, joissa yhteisen tutkimusintressin jakavat jatko-opiskelijat ja ohjaajat voisivat vaihtaa ajatuksia sekä sopia mahdollisesta työn ohjauksesta.

Mikäli olet kiinnostunut liittymään tähän muodostumassa olevaan av-viestintäkulttuurin tutkijakoulutuksen yhteistyöverkoston tai olet siitä muuten kiinnostunut voit ottaa yhteyttä allekirjoittaneeseen, joka toimii tällä hetkellä projektin sihteerinä: Martti Lahti, Sibeliuksenkatu 5 A 23, 20110 Turku, puh. (921) 313 954.

Martti Lahti

Suomalaiset tutkijat ja brittiläinen kustannusmaailma

Vastikään avajaisiaan viettänyt Finnish Institute järjesti Lontoossa marraskuun puolivälissä seminaarin aiheesta suomalaiset tutkijat ja brittiläinen kustannusmaailma. Tieteellisten seurain valtuuskunta oli kutsunut seminaariin toistakymmentä suomalaistutkijaa, etupäässä historioitsijoita ja kielitieteilijöitä.

Seminaari valotti varsin monipuolisesti brittiläisten kustantajien odotuksia ja toimintamalleja tieteellisen tekstin kustantamisesta. Mukana olivat mm. Longman, Macmillan, Cambridge University Press ja Routledge sekä paikallisten kustantajien yhteisjärjestö The Publishers Association.

Vaikka Isossa-Britanniassa löytyy peräti 17000 isompaa ja pienempää kustantajaa, toimivat sikäläisessäkin kustannusmaailmassa ankarat liike-elämän lait. Julkaistavalla tekstillä on oltava laajat markkinat, mieluummin

vielä kansainväliset. Isommat kustantajat mielivät lisäksi pitkiä myyntiaikoja ja ovat tästä syystä erityisen kiinnostuneita mm. oppikirjoista. Kansainvälisistä markkinahaluista ja englannin kieliasustaan huolimatta Ison Britannian kustannusmarkkinat ovat jääneet yllättävän voimakkaasti kotimarkkinavetoisiksi. Kotimarkkinoiden vuosimyynti on 313 miljoonaa punttaa eli selvästi enemmän kuin 158 miljoonaa puntaa yltyvä vienti. Lainopilliset julkaisut muodostavat markkinoista neljänneksen, samoin aikausjulkaisut. Tiede ja tekniikka kattavat viidenneksen, ja loput jäävät lääketieteellisen, liike-elämän ja humanistisen alan julkaisuille. Viennissä Länsi-Euroopan markkinat ylittivät 80-luvun lopulla Amerikan markkinat.

Suomalaistutkimusten pääsyä näille markkinoille rajoittavat paitsi kapea-alaiset tutkimuskohteet myös itse tutkimusten kieliasu, jolle brittikustantajat asettavat erittäin korkeat vaatimukset. Enää ei esimerkiksi riitä, että tutkimuksen kääntäisi tai käännöksen kieliasun tarkistaisi syntyperäinen englantilainen, joka asuu Suomessa. Englannin kieli kehittyy sen verran ripeästi, että kääntäjän on myös asuttava Englannissa. Kääntäminen on kallista, eivätkä itse kustannusyhtiöt ole siihen halukkaita.

Väitöskirjojen kohdalla Isossa-Britanniassa ei ole vastaavanlaista perinnettä kuin Suomessa, jossa jokaisesta väitöksestä otetaan pienehkö painos. Brittein saarilla väitöskirjoista julkaistaan vain parhaimmat, jotka nekin työstettyinä. Tästä on usein seurauksena, että alkuperäiseen versioon on pitänyt tehdä lisäyksenä jotakin ”myyvämpää aineistoa”, ja itse väitöskirjan tekeminen on viivästynyt.

Brittikustantajat eivät odota suomalaisilta tutkijoilta valmiita käsikirjoituksia. Pelkkä synopsis ja lyhyt sisällön kuvaus riittävät. Lisäksi he ovat kiinnostuneita mahdollisen vastaanottajakunnan koostumuksesta ja koosta sekä arviosta kustannettavaksi tarjotun tutkimuksen markkinoista. Jos brittiyhtiön kustannettavaksi pääsee, saattaa tutkija yltää työllään todella mahtaviin painoksiin ja päästä erilaisiin kansainvälisiin tietokantoihin. Tieteelliset seurat julkaisevat Suomessa vierailulla kielillä väitöskirjat mukaanlukien 120-150 nimikettä vuosittain. Niiden painokset ovat noin 600-1000 kappaletta.

Englannin kirjajamarkkinoilla vallitsee tiukka hintakartelli. Sen olemassaoloa on perusteltu pienten kustannusyhtiöiden elossapysymisellä. Tähän mennessä kehitys on johtanut siihen, että keskisuuret kustantajat ovat sulautuneet isommiksi ja pienet jääneet edelleen pieniksi, mutta kuitenkin eläviksi. Pienistä kustantajista Christopher Hurstin omistama C. Hurst & Co on esimerkki oman linjansa säilyttäneistä yrityksistä, jolla on mahdollisuus kustantaa myös ”haluamaansa kiva”. Hurst on julkaissut mm. suomalaisia ja Suomea käsitteleviä poliittisia tutkimuksia ja kiinnostunut mm. Suomen neuvostosuhteista ja

Baltiaa koskevista tutkimuksista. Hurst pystyy toimimaan jopa alle tuhannen kappaleen painoksilla. Tässäkin tilanteessa ongelmana on se, että tutkimusaiheet on pian kaluttu loppuun eivätkä englantilaisetkaan ole kovin halukkaita julkaisemaan enää uusia tutkimuksia samalta alueelta.

Tiedotusopillinen tutkimus sijoitetaan Isossa-Britanniassa valtaosin sosiologiseen tai humanistiseen tutkimukseen. Journalismin tutkimuksen sijasta tiedotusoppi on enemmänkin rakentunut kulttuuritutkimuksen osaksi. Ennen kaikkea televisio- ja elokuvatutkimus ovat merkittäviä tutkimusalueita. Viestintäalan koulutus on voimakkaassa kasvussa Britanniassa, mikä näkyy mm. tiedotusopillisen kirjallisuuden julkaisumäärissä. Esimerkiksi Routledge on lisännyt viime vuosina viestintää ja mediatutkimusta käsittelevien nimikkeittensä määriä.

Vierailun aikana käytiin myös Oxfordissa ja tutustuttiin British Libraryyn, jossa on parhaillaan käynnistymässä ”ihmiskunnan suurin tietomuutto”. Kirjasto muuttaa uuteen rakennukseen ja muuton mukana paikkaa vaihtaa parisenkymmentä miljoonaa kirjaa ja muuta julkaisua.

Heikki Kuutti

Juhani Wiiosta TOY:n uusi puheenjohtaja

Helsingissä Yleisradion tiloissa 7.11.1991 kokoontunut TOY:n vuosikokous valitsi uuden hallituksen vuodelle 1992.

Eroavan Risto Volasen tilalle yhdistyksen puheenjohtajaksi valittiin dosentti, kehitysjohtaja Juhani Wiiio Yleisradiosta. Yhdistyksen sihteerinä jatkaa Iiris Ruoho Tampereelta.

Helsingistä mukana hallituksessa ovat Mikko Anttikoski (YLE, ammattiopisto), Ullamaija Kivikuru (Helsingin yliopisto, tiedotusoppi), Tom Moring (Svenska Soc. och Kom.), Inka Salovaara (ainejärjestön edustaja) ja Tapio Varis (TaiK, täydennyskoulutus).

Tampereelta hallitukseen valittiin Merja Hurri (Tampereen yliopisto, tiedotusoppi), Leena Paldán (Tampereen yliopisto, täydennyskoulutus) ja ainejärjestön edustajana Ari Viuhko. Turkulaisia edustaa Hanne Koivisto (Turun yliopisto, tiedotusoppi), jyväskyläläisiä Tapani Huovila (Jyväskylän yliopisto, toimittajakoulutus) ja Heikki Kuutti (Jyväskylän yliopisto, toimittajakoulutus).

Kansainvälinen seminaari kvalitatiivisesta yhteisötutkimuksesta

Yleisradion tutkimus- ja kehitysosasto järjestää 17.-18.2.1992 Radio- ja televisioinstituutin tiloissa Pasilan televisiokeskuksessa kansainvälisen seminaarin otsikolla *Public service and audiences: Qualitative perspectives*. Seminaarin tavoitteena on arvioida kvalitatiivisen yleisötutkimuksen teorioita, menetelmiä ja sovellusmahdollisuuksia sekä kartoittaa alan suomalaista tutkimusta.

Seminaarin ensimmäinen päivä on tarkoitettu laadullisesta yleisötutkimuksesta kiinnostuneille suomalaisille tutkijoille ja alan jatko-opiskelijoille. Se on samalla osa kansallista, yliopistojen yhteistä audiovisuaalisen viestinnän tutkimuksen jatkokoulutusohjelmaa. *David Morley* pitää seminaarissa alustuksen aiheesta Kvalitatiivisen yleisötutkimuksen trendit Family television -tutkimuksen jälkeen. Morley osallistuu myös keskusteluun suomalaisesta tutkimuksesta.

Seminaariin osallistujilta toivotaan kirjallista esitystä omasta tutkimuksestaan, paperi ei kuitenkaan ole välttämätön. Jotta aikaa jäisi keskustelulle joudutaan osanottajien määrä rajoittamaan suhteellisen pieneksi. Seminaarin kieli on englanti, paperien kääntämisessä voidaan tarvittaessa avustaa.

Ennakoilmoittautuminen 31.1.1992 mennessä ja tiedustelut Juha Kytömäki (90-401 3671) tai Ismo Silvo (90-401 3319).

IAMCR:n konferenssi Brasiliassa

Kansainvälinen tiedotustutkimuksen järjestö International Association for Mass Communication Research (IAMCR) järjestää seuraavan tieteellisen konferenssin ja yleiskokouksen 16.-21.8.1992 Guarujassa, Brasiliassa. Guarujá sijaitsee lähellä Sao Paulo.

Konferenssin yleisteema on "Communication for a New World".

Työskentely konferenssissa tapahtuu yleisistuntojen lisäksi ns. virallisissa sektioissa sekä työryhmissä.

Sektioita on yhteensä 10: Bibliography, Communication Technology Policy, Gender and Communication, History, International Communication, Law, Political Communication Research, Political Economy, Professional Education, Sociology & Social Psychology.

Näiden sektioiden lisäksi konferenssin aikana työskentelevät ainakin seuraavat työryhmät:

- Comic Art
- Communication, Myth and Ritual
- Environmental Issues and the Mass Media
- Ethnicity, Racism and the Media
- International Theater of Consumption: Cross Cultural Analysis of Advertising
- Local Radio and Television
- Mass Media and Popular Fiction
- Media Education
- Network on Qualitative Audience Research (NEQTAR)
- On-Line Academic Community for Development Communication
- Participatory Communication Research Network
- Science Journalism in the World

Sektioissa ja/tai työryhmissä papereita esittävien tulisi lähettää abstrakti paperistaan vastuuhenkilöille jo 1.1.92 mennessä. Englanninkielisen abstraktin maksimipituus on 400 sanaa, yhdelle liuskalle mahdolluttuna.

Virallisesti hyväksytyistä papereista kootaan kirja konferenssin osanottajille. Näiden paperioiden tulee olla brasilialaisten järjestäjien käytettävissä toukokuun loppuun mennessä. — Epävirallisista papereista on syytä neuvotella sektioiden/työryhmien kanssa.

Osallistumismaksu (sis. konferenssimateriaalin, majoituksen ja ateriat) IAMCR:n jäsenille, joita ovat kaikki Tiedotusopillisen yhdistyksen TOY ry:n jäsenet, on yhden hengen huoneessa 590 US-dollaria ja kahden hengen huoneessa 490 US-dollaria.

Ilmoittautumisen takaraja on 31.3.92; jälki-ilmoittautajat joutuvat maksamaan 100 US-dollarin lisämaksun.

Matkajärjestelyissä IAMCR on neuvotellut ryhmäalennukset Brasilian lentoyhtiön Varigin kanssa ja käytännön toteutuksesta vastaa hollantilainen matkatoimisto. Ryhmämatkat järjestetään seuraavista kaupungeista: Kööpenhamina, Amsterdam, Lontoo, Madrid.

Lisätietoja konferenssista (ml. työryhmien/sektioiden vastuuhenkilöiden osoitetiedot, ilmoittautumislomakkeita) saat TOY:n sihteeriltä Iris Ruoholta (p. 931-157 203), Leena Paldánilta (p. 931-157 148; fax 931-157 232) tai TOY:n hallituksen jäseniltä (lista toisaalla Tiedoksi-palstalla).